

vensko se takoj lahko nauči. A nemško pa mora znati, drugače ne pride po svetu dalje. — II. kmet: Gospod župnik so mi napovedali tako. — I. kmet: Ti se znajo motiti! Znajo župnik tudi nemško? — II. kmet: To se zna! — I. kmet: Zna slovenski odvetnik nemško? — II. kmet: Tudi! — I. kmet: Zna slovenski zdravnik nemško? — II. kmet: Gotovo! — I. kmet: Izjavi vidiš, da izobraženi Slovenci nemški jezik govorijo in tudi svoje otroke pustijo nemško del. Le mi kmetje pa bi morali neumni ostati in se slovensko učiti. Zdaj se spoznaš? — II. kmet: Ja priatelj, ob Vseh svetnikih damudi malega Franca v nemško šolo!

Sv. Lovrenc na Pohorju. Ljubi „Štajerc“! Le redko kdaj se sliši kaj iz našega pohorskega svetja. Kaj bi ti bili tudi pravili? Rival je dolgo časa mir pri nas. A zdaj je vse razburjeno. Naš generalisimus je zatobil v svoj rog, poklical je vse svoje adjutante v župnijo. Kaj jim je le neki povedal? Poslušajte, ljubi kristjani! Blaženi pastir, katerega je bil škof poslal pred par leti naš lep trg, pasti nedolžne ovčice in im oznanjevali „mir“ in „ljubezen“, pravil jim neki tako-le: „Črez nekoliko tednov se vršijo pri nas volitve v občinski odbor. Tamkaj sede danes nekateri vrli, nevtrjeni možje našega trga, ki pa malo preveč svobodno in nemški misijo. Vaše delo bo, si izmisli sredstva, s katerimi odstranimo te može in spravimo na njih mesto pristne „klerikalne pravke“. Opisal je še natanko vsa pota, katera morajo hoditi. Čudili se bote, odkod li ta fini možiček nese to ve, saj ne pride nikamor. Ta gospodič ma jako dolge tipalnice, v najskrivnejše zatičje lahko potiplijte iz svojega ozadja, nič mu ne stane zakrito, vsako malenkost zve. Kdo pa so neki njegovi strežaji? Čudili se boste. Prvi in najmarljivejši je „liberalni“ učitelj Lešnik, kateri je še le pred kratkim potom § 19 javil v Mariborci, da se ne udeležuje političnih akcij. Seveda takrat je bilo razpisano mesto def. učitelja v Sv. Lovrencu in po tem je hrepenil in skal je §, po katerem bi prišel bliže svojemu delu. Pa usoda mu ni bila ugodna. Njegov zvest pomagač pa je gosp. Brezčnik jun. Ker nima volilne pravice, moral mu je oče dati pooblastilo, s katerim je kot kompanjon Lešnika, ki tudi ni volilec, reklamiral vse volilce iz volilne liste, ki so le malo nevarni prvaškim klerikalcem. O veljavnosti takšnih reklamacij na tem mestu ne lomo govorili. Najlepše pa šele pride. Ker so St. Lovrenčani radi drznega delovanja teh gospodjev malo zagodrnjali, se predzrneta ta monosna mladenica, poklicati župana gosp. Michelitscha v občinsko pisarno, in mu pretita tamkaj s sodnijo, ako ne akceptira njihovega dela. To pa je že malo preveč, tudi naša potprednost ima meje! St. Lovrenčani pa bodo pri volitvi pokazali, da se ne bojijo ne privakov in ne klerikalcev. V občini hočemo imeti delavne vše može. Zato na delo! Porabimo še čas, ki nam je dan! Dan volitve mora nas najti pripravljene. Saj naši volilci tudi gotovo ne bodo volili može, kakor je renegat Koder, ki je še pred par leti močno po črveljih nabijal, danes pa, ker je gostilničar in se že k mogotcom šteje, drugim priumke daje, katerih ne moremo tukaj napisati, ker ti ljudje nimajo toliko kakor on — (najbrž tudi dolgove k svojemu premoženju steje). Sanjalo se je že našim prvaškim klerikalcem tudi, da že imajo sredi trga svoj „narodni dom“. Kupiti namreč hočeo posestvo Heinschekovo. Mislimo pa, da gospa Pezzi, ki je pristna Nemka, ne bo izročila to posestvo pravom; gotovo se bodo našli tudi drugi kupci. Za danes dovolj, ljubi „Štajerc“, prihodnjič delje.

Ljutomer. Pri nas imamo velezanimive razmere. Političnih strank je našel neki frakar širnjast in pol. K zadnji spada menda Karlek in njegovi trije ranocelniki. Od kar je zaslovel poštenjak dr. Grossmann kot „štempelmož“, se je začelo v Ljutomoru novo življenje. Okoli njega se sučejo stari koleki, kajih še ni otipala nobena židovska dlaka. Vse hoče imeti štemplne — mlado in staro. Geldjud bode se najbrž ponudil, da dobi primerno zalogo raznih štempljev. Prostorov ima dovolj; tozadevno posebno sposobnost pa mu je priznala sodnija v dovolj jasnih in prozornih oblikah. Le glede razuma je še treba pomisliti. Njegovi ptički popevljejo namreč

jako čudne pesmice in ljudstvo spremlja te nezne stvarice z veseljem, kajti Bog je stvaril ljubke majhne pevce in človek je prepričan, da izražajo resnico! — Naši zvezarji, posebno posložničarji, ne poznajo razlike med petkom in svetkom. Najbrž imajo dovoljenje od „Belcebuba“, da smejo zavživati tudi takrat meso, ko se zlagajo doma žene in otroci s postnimi jedmi. Poboljšajte se, možkarji! — Seršenova gostilna je sedaj vse predvrgačena. Vse je nekako praznično in za kurje oči je tako poskrbljeno, da ti gostje ne napravijo nobenih bolečin. Le uboga družina trpi. Te reve, kajih porabi „narodni dom“ na leto prav lepo število, vidijo čudne prikazni in haje nadnaravno svetlobo v mošuah. Pa zakaj? — Gospod učitelj Karba, ki so poddedovali letos vitezanske gorice, berejo že 14 dni. Mi jim privoščimo dobro bratev, saj so blaga duša. Nikoli ne štenkajo in za novice se tudi ne brigajo ampak pozna le svetopisemski „da“ in „ne“. Tovariš.

na enem posestvu v ormožkem okraju kuga na gobcih in parkljih. Z ozirom na veliko gospodarsko škodo te dolečne obrnil se je okrajni načelnik Ornič takoj brzjavno na c. k. namestništvo in je prosil, naj se določbo razveljavite ter ptujske sejme zopet dovoli. Tej prošnji je namestništvo tudi ugodilo, tako da so ptujski živinski sejni zopet dovoljeni.

Kako velikega pomena so ti ptujski sejni za celi okraj, pač ni treba posebej ponavljati. Njih pomen za kmetovalce in za živinorejo sploh je velikanski. Leta 1900 se je prgnalo na ptujske sejme le 6.000 svinj, leta 1910 pa že 36.000 svinj, to pa vkljub temu, da so bili novembra in decembra meseca sejni zaradi kuge na gobcih in parkljih zaprti. Po železnicni se je izvozilo l. 1910 skupno 26.000 svinj, medtem ko pred 25 leti naš kmet sploh nobene svinje prodati ni zamogel. Ako se računi vrednost ene svinje s 50 K., potem pomeni to 1½ milijona kron do hodka, ki so ga pripravili ptujski sejni našemu kmetu! Lokalna potrebščina pa v teh številkah niti vračujena ni.

Istotako se je tudi naša živinoreja vkljub letom suše dvignila. Sedanj napredni okrajni zastop ptujski v vrlim svojim načelnikom Orničom si je stavil nalogu, da tudi živinorejo po možnosti pospešuje, v koliko mu je bilo to zaradi zgradbe prepotrebnih okrajnih cest mogoče. Skozi 10 let nakupoval je napredni okrajni zastop plemške merjasce, plemške bike in bikice in jih je kmetovalcem oddajal. Ornič u in okrajnemu zastopu gratorej zasluga, da se je živinoreja v ptujskem okraju tako lepo razvila. Kdor je videl našo živino pred 10 leti, bode najbolje razloček poznal. Tudi mestna občina ptujska objavlja redno v vseh važnih listih poročila o ptujskih sejmih in privabi s tem kupcev od najoddaljenejših krajov.

Z globoko hvaležnostjo mora kmetsko prebivalstvo opazovati vrlo delovanje tega naprednega zastopa, ki ne pozna nobenih političnih in narodnih razlik, kadar se gre za gospodarsko delo!

Novice.

Naš koledar. Naš itak znani, priznani in splošno priljubljeni „Štajerc v kmetski koledar“ izšel bode letos že petič. Ko smo ta koledar prvič izdali, hoteli smo raznim zahtevam ustrezeli. Najprvo smo hoteli našim naprednim kmetom nekaj več podatki, kakor dobijo iz starih kmetskih praktik, s katerimi se nezavedne ljudi že skozi desetletja v nazadnjaštvu ter klerikalni odvisnosti obdržava. In kaj je pravzaprav na taki „praktiki“, naj bo potem „mala“ ali „ve-

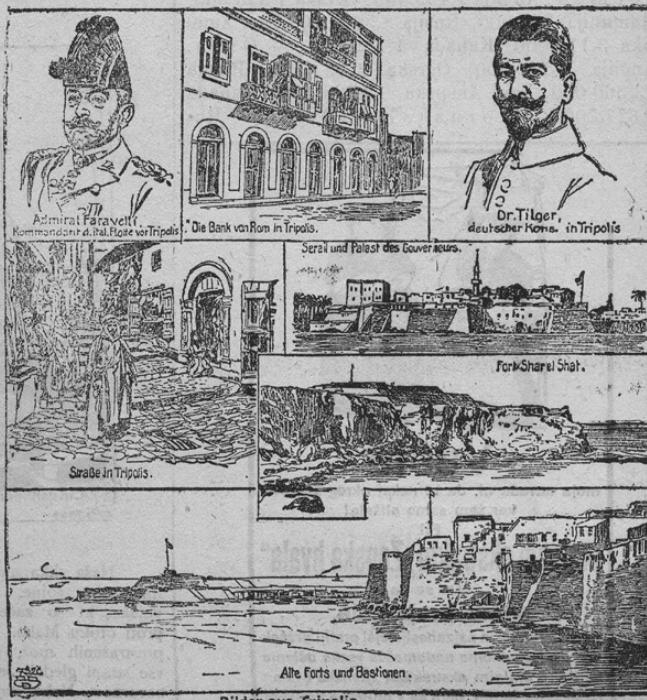
Kmetovalcem v ptujskem okraju!

(O sejmih in živinoreji.)

Glasom odloka c. k. namestništva se je živinske sejme v Ptiju zaprlo; vzrok te odločbe je dejstvo, da se je pojavila

Tripolis.

Naša slika se tiče seveda italijansko-turške vojne. Ravno ta podoba nam skuša predstaviti nekaj znamenitosti od Italijanov že zavzetega glavnega mesta Tripolisa. Zgoraj vidimo na lev strani podobo admirala Faravelli, zapovednika italijanske mornarice pred Tripolism. Na desni strani zgoraj vidimo zopet sliko dr. Tilger, nemškega konzula v Tripolisu, ki se je zlasti uspešno zato zavzemal, da se pri celi vojni ni drugim Evropejem nicesar zgodilo. Med tem dvermi vidimo poslopje italijanske banke di Roma v Tripolisu, ki je bilo v veliki nevarnosti pred jezo turški domaćinov. V drugem oddelku naše slike vidimo na lev strani kamnenito, na turški način zanesljivo cesto v Tripolisu. Povod seveda polno kamena, stopnic in jam. Na desni strani zgoraj vidimo zgoraj seraj ter poslopje tripolijanskega gubernatorja, prvega poglavarja v pokrajini. Spodaj pa je naslikana trdnjava ali fort Sharel Shat. Spodaj konečno je opaziti stare turške trdnjave, fere in bastione, ki jih je seveda italijansko obstreljanje večidel popoloma uničilo.

Bilder aus Tripolis

lika", "stara" ali "nova"? Tiste svetniške podobice gotovo niso namenjene po umetnosti ali oliki hrepenečim dušam. To so slike za "analfabete"; bolje bi bilo, da bi se slovenskemu ljudstvu čitanje učilo, nego da se gotovo duševno lenobo s karikaturami najniže vrste podpira... Hoteli smo pa tudi z našim "Štajercem" koledarjem ljudstvu vse tisto podati, kar ravno tekoma leta v praktičnem življenju potrebuje. Tako seznanek sejmov, določne pošte, kalendarij, zapisnike, gospodarske drobtinice. In obenem smo hoteli ljudstvu podati berilo, — knjige s koristnim čitivom, kakor ga je v slovenskem jeziku žalibog tako malo. Tudi naši nasprotniki nam morajo priznati — seveda v kolikor so pošteni — da smo tem ciljem v polni meri, vsaj z ozirom na malenkostne razmere in mala sredstva, ustregli. Naš koledar se je tekoma petih let tako hitro in tako nepričakovano lepo razvil in razšril, da se ne samo naši strupeni nasprotniki, marveč da se tudi mi sami čudimo! Prosim, kateri koledar v slovenskem jeziku zamore zaznamovati taki napredok? "Narodna stranka" nas je skušala v tem (kakor sploh v vsem) oponašati; pa tej bankerotni gospodi je hudo spodelelo! Klerikalci so naš koledar proklinali in pravili v bojkotirali; pa se jim je isto zgodilo, kakor pri listu "Štajercu": čim bolj so proklinali, temvečji blagoslov je spremjal naše delo! Tako se je naš koledar tekoma let vdomačil in tisočeri prijatelji ga vsako leto težko pričakujejo ter z veseljem pozdravljajo. Tudi letos imamo že večji del naklade naročene. Ker bode naš koledar že koncem tega meseca (oktobra) izšel, naj se torej vsak, ki ga hoče sigurno dobiti, takoj naroči. Koledar koštal bode zopet samo 60 vin., s poštino 70 vin.; kdor si ga naroči, stori najbolje, ako pošlje teh 70 vinarjev v znak na upravnijo "Štajerca". Kdor pa naroči 10 koledarov, dobri enega zastonj. Kar se tiče vsebine, omenimo že danes, da bode letošnji koledar prinašal celo vrsto krasnih slik, večinoma iz naših štajerskih vinogradov. Razven cele vrste velepotrebnih gospodarskih člankov prinašal bode tudi prevode iz krasnih kmetijskih spisov štajerskega pisatelja Petra Rosegger itd. Zeno besedo: koledar bode zopet na visokičini časa! Opozorjam torej cenejne prijatelje še enkrat na kmalušno izdajo koledarja za leto 1912 in pričakujemo najhitrejše naročbe!

Letošnja žetev. Mednarodni kmetijski inštitut v Rimu objavlja sledečo cenitev v tonah (1 tona 1000 kilogramov): Pšenica: Francoska 8,712.800, Anglija 1,739.500, Italija 5,230.000, Ogrska 5,244.200, Rusija 17,240.000, Severna Amerika 17,9923.200, Kanada 5,579.200. — Rž: Francoska, 1,222.200, Ogrska 1,380.000, Rusija 20,400.000, Sev. Amerika 777.400. — Ječmen: Anglija 1,403.400, Ogrska 1,625.500, Rumunija 550.000, Rusija 8,500.000, Sev. Amerika 3,110.000, Kanada 1,122.500. — Oves: Anglija 2,720.900, Ogrska 1,397.500, Rusija 13,360.000, Sev. Amerika 12,228.400, Kanada 9,677.700. — Koruza: Italija 2,380.000, Ru-

sija 1,620.000, Sev. Amerika 69,501.700. — Ako se primerja letošnja žetev z lansko in to v procentih, dobri se glasom teh številk ta-le uspeh: Za pšenico 100 5 %, za rž 96 4 %, za ječmen 99 5 %, oves 88 9 in koruza 86 6 %. Torej je letošnja svetovna žetev nekaj slabša od lanske.

Prvaški polomi. V Ljubljani se vrši zdaj sodnijska razprava proti brezvestnemu voditelju prvaškega podjetja "A g r o - M e r k u r", ki je med edini namen, škodovati nemškim trgovcem, ki je pa v resnici na naravnost neverjetni način škodoval slovenskemu prebivalstvu. Razprava je že doslej dokazala gorostasne razmere v prvaško-zagriženem gospodarstvu. Kadar bode ta razprava pred sodnijo dokončana, prinesli bomo natancno poročilo, tako da bodejo tudi naši čitatelji videli, v kakšno brezno vodi brezvestna srbofilska slovenska politika.

Iz Spodnje-Stajerskega.

Oj ti revolverji! Naš prijatelj Tebničmar pridrvel je zadnjic v naše uredništvo. Ves spehan pobral je hitro vse čike, spil kozarec vode in pričel v eni sapi pripovedovati: „Jejmene, jejmene, kaj se je zgodilo! Sto škrniceljne škofov bi dal, da bi se to ne bilo zgodilo! Jejmene, jejmene...“ Naš urednik si je prižgal pipico podraženega tobaka in je potem hladnokrvno vprašal: „Ja, kaj se ti pa je zgodilo, ljubi Tebničmar?“ — „Meni nič“, je zagromel v odgovor; „meni nič, ali v državnem zboru so vse poslance postrelili!“ — „Holt“, rekel je redakter, „vsi poslanci niso postreljeni; tudi sto jih ni postreljenih; tudi dva nista postreljena; pravzaprav ni nobeden poslanec ustreljen; in sploh se je na ministre streljal; poleg tega pa tudi noben minister ni bil ustreljen!“ — Grdo je Tebničmar urednika pogledal: „Aha, ti hočeš zopet vse bolje vedeti. Ali meni je moj prijatelj Brenčič vse natanko povedal. In kar vem, to pa vem! Miha tudi vè, kar vè! Stvar je bila taka-le: Miha Brenčič je edino vsled svoje duševne zmožnosti poslanec. On ima nov "überciger" in "noticibihl". V Ptiju pri Picheldorfu ga sicer še ne priznajo; ali v Picheldorfu samev velja Miha že za ministra. Odkar je žreboča pre dal, avancirali so ga domačini za ministra. Minister Miha je torej sedel zadnjic v zbornici in je ravno malo kimal ter premišljaval o rešitvi ljudstva, ko so antikristi pričeli streljati. Premisliti moraš, da Brenčič streljanja ni navajen. Kot deček je le s fičafajem streljal, kadar so se igrali ravbar in žendar. Pri soldatih pa je tudi le s krtačo po konjskih repih streljal. In zdaj se misli, kako je to streljanje Miha prestrašilo! Ko bi bil Miha tam, kamor je Dalmatinec meril, pa bi ga bil zadel. In kaj bi bilo potem, kaj bi bilo, jejmene, jejmene...“ Naš

urednik je pomilovalno odgovoril: „Ne žalostuj, Tebničmar, Miha je zdrav in nič se mu ni zgodilo.“ — „Kaj, nič?“ pravi Tebničmar; „nič se mu ni zgodilo!“ Zakaj je pa potem Miha nove spodnje hlače kupil?...“

Dr. Brumen v Ptiju je še pred nedoljim časom v listih izjavil, da nima v svoji pisarni ničesar opraviti in da vsled tega po prvaški časopisih pisari. Nam se možitelj smili; kajti prazna pisarna pomeni za advokata to, kar pomeni za kmeta prazni hlev. Lahko bi tudi tega devetkrat brihtnega dr. Brumena tako izdatno zafrnili, da bi zopet par let jeziček za zobni držal. Kajti pèat denuncijanta nosita junak in mučenik ptujskega prvašta še vedno na čelu. Ali, kakor rečeno, nam se Brumen smili! Revez je imel v življenju toliko smole, da pač ni čuda, ako se mu v glavi že vsa mogiča godba meša. Zato mu iz vsega srca pripomore veselje, da vsako jutro za prvim štam perlon slivoke enega justičnega ministra hrusta. Dober tek, gospod "Advokat Dr. Brumen!" Le hrustajte ministre; zaradi Vas gotovne bodemo nobene ministerske penzije več plačavali! Le hrustajte, ljubljanski listi imajo hvala Bogu dovolj prostora, da Vaše prežekane literarne "čike" sprejemajo. Le hrustajte, gospodine doktor, — samo to pazite, da Vam enkrat ne ostane kakšna koščica v goltancu. Kajti potem bi se moralno zadavili in — po pravici povedano! — škoda bi bilo za Vas! V resnici škoda, kajti v pasjih dnevih in v predpustu ste Vi vendar "najpomembnejši" Ptujčan! Bolje kakor vsi članki v "Slov. narodu" bi Vam seveda koristilo, aki bi nas hoteli zopet enkrat tožili. Kajti v tožbah proti "Štajercu" imate skoraj toliko sreče kakor v tožbah za stare farške testamente...

"Sloga" se v zadnji številki zopet nekaj vjeda in misli, da nimamo drugega opravka, kakor da bi se z njim prepriali. Vboga sirot! Stokrat smo že ponavljali, da je "Sloga" za nas ravno toliko vredna, kakor Blažev žegen: ne koristi nič, škoduje pa tudi nič! "Sloga" je pravzaprav danes edini humoristični list na spodnjem Štajerskem. In čim bolj izliva svoj strup čez našega urednika, tembolj smešna je ta enjica. V predzadnji številki smo napisali par vrstic o vinski trgovici, v kateri smo skušali izraziti veselje nad trgovijo samo. To seveda "Slogi" ni prav, ker si morajo njeni slamnati pisači pri kislemu kranjskemu cvičku navdušenja iskatki. "Sloga" pravi, da mi pri trgovici samo na "pijančevanje" in na "snops" mislimo. E, fantek v Ljubljani, ne kaži svoje prismojenosti celemu svetu! Ne, prijateljek, "snops" se zgodi iz češpelj, krompirja, pa tudi iz tiste tvarine, ki jo dobavlja iz neke "drekfabrike" pri Gradcu in ki se v taki obilici nahaja v glavi

Od vojske.

Naša slika nam kaže podobe iz prvega časa turško-italijanske vojne. Na desni strani vidimo italijske vojake, ki so začetkom vojne pobegnili iz Tripolisa proti otoku Malta. Bila je žalostna slika, ta skupina prestrašenih mož, žensk in otrok, ki so bojazljivo na vse strani gledali, je-li ne prihaja od kje kaka nepoznana nevarnost. Neko staro pripeljali so na parah na barko, kjer je hotela na domači zemlji svoje oči zapreti. Konzultatski tolmač Saman spremjal je begunce, ki jih je

domače prebivalstvo s prav sovražnimi pogledi odslovio. Arabski čolnari jih niti peljati niso hoteli. Turška polica je potem nastopila, da so prisli begunci na krov laških torpedov, kjer so jih italijski mornarji z bratovsko ljubeznijo sprejeli. — Na levri strani naše slike vidimo turško barko, ki so jo Italijani v pristani Tarentud vjeli; turške vojne ujetnike se ravno karicava. — V sredini pa kaže naša slika podobo majorja Cagni, italijskega poveljnika glavnega mesta Tripolis.

Veste

moja navada ni, da bi nekaj okrog govorila
kar sem samo slišala!

Pri

pralnem ekstraktu "Ženska hvala"

sem se pa

sama prepričala,

daje najboljši in najzanesljivejši pralni prašek ter, da popolnoma nadomešča vsako bělenje perila. S pralnim ekstraktom "Ženska hvala" namečeno perilo, pere se v polovico krajšem času, brez truda in popolnoma čisto.

Sloginih" urednikov. To pa pač priznamo, da je stajersko vino za piti, ravno tako, kakor je slovenski cviček za solato zabeliti. In to na vsak čin ni lepo, da so nam pri "Slogi" naše izbrane kapljice takoj nevošljivi. Ako bi nas lepo usili, bi jim morda poslali sodček mošta; sedaj, pri "Slogi" so tako brihtni, da bi bržne ta mošt z žlico jedli... Pa še nekaj: "Sloga" se že čez nas, pa čez celi svet sploh. Lijti z njeno preselitvijo v Celje niti "narodna stranka" ni zadovljna. Ako "Sloga" Lesničar in vandler jezita, potem res ne razumemo, zakaj nima svoj žolč nad "Štajercem". Pri "Slogi" naj enkrat prišli do prepričanja, da je škoda vsakega groša, s katerim se vzdržuje te "cajtunge", so celo haložanskim kravam v smeh. In zdaj je ljuba "Sloga" naprej psuje. Wer schimpft, der kaufst!

V "Slovencu" je neko ptujsko farče zopet skrat povedalo, da "Štajerc" umira... 99 krat je to že povedalo! Dotični dolgočasni črnočnečki pravi, da je spor med "stranko" Malika in Rauterja "Štajercu" grozovito škodoval in da na kmetih sploh ni nobene hiše več, v kateri bi se naš list čital... Oj ti celibaterska dolžnost ti! Tudi tukaj je želja oče te misli! Pobožnemu dopisunu ožljindranega ljubljanskega sta bodi povedano, da se "Štajerc" še nikdar takodobro nipočutil, kakor avno sedaj. Le na spodnjem Štajerskem mo začasa državnozborskih volitev nad 400 novih naročnikov pridobili. Naš list izhaja zdaj edno s prilogom, torej na 10 straneh in je vsekar na največji slovensko pisani in ik. In lahko trdim, da bode v kратkem in 2 strani pri loge dobili, tako da bode cel 12 strani. Vsa črna hujskarija torej prav si ne pomaga nasprotnikom; pač pa pomaga sam! Kar se pa tiče naših čitateljev, pošepemo omenjenemu dopisunu na uno, da je 99% naših čitateljev slovenskih kmetov. In govore, da nimamo celo v slovenskih farovžih in naročnikov nego pobožni "Slovenec", čeprav vsak slovenski duhovnik danes primoran, v sprotnju s krščanskih nauki "politiko delati". Eričalni dopisun, ki pita "Slovenca" s takimi vnosmi, naj torej raje svojo duhovniško službo opravlja, kakor da bi izpeljal neslanosti o nazadovanju "Štajerca". Spolnoma odkritosrčno povemo, da so nam bili enkrat vedno najboljši pomočniki!

Lep živinodravnik je prvaški zagrijenec Jane Pirnat, okrajinji živinodravnik v Slovenskem Gradcu. Možakar misli, da sme z ljudmi ali tako grobo in neotesano občevati, kakor z vino. Ali živila je nema in se ne more pritočiti; ljudje na Štajerskem pa so se davno že uveličali sultanskih turških šeg. Živinodravnik želim naj bi enkrat resnico premislil, da je on na kmetu tu, ne pa kmetu zanj. Potem bi pač svojim robatim postopanjem ponehal. Prebilstvo se tega človeka že skoraj boji in mnogo je, ki se sploh zaradi Pirnata ne upajo več živilske sejme obiskovati. Seveda, vsakdo se živilovih surovosti tudi ne pusti dopasti. Tako je bil ta mogočni Pirnat glasom sodbe okrajne odnije v Slovenski Gradec z dnem 27. julija 1910 pred žaljenja časti po § 488 k. p. obsojen na 50 K globe. Nadalje je bil drugič od iste sodbe obsojen po § 491 6. p. zopet na 80 K globe. Vse to še ni njegove vroče prvaške krvomirilo. Pred kratkim enkrat se je spravil živil zopet nad posestnikom g. Bartla Verhovnikom, ki mu je brez vsakega vzroka očital falotovstvo. Živil seveda Verhovnik ni pustil dopasti in enkrat je Pirnat torej k sodniji. Tam je podkarju srce v hlače padlo in niti poskusil, da bi Verhovniku falotarije dokazal. Zato je Pirnat zopet na 50 K globe obsojen. Sodnik je tudi prav resno priporočal, da naj se živil priči. Kaj pa bi se kmetu zgodilo, ako bi se spozabil in bi surovega Pirnata skozi

vratu vrgel? Kmet vendor nima živinodravnika zastonj! Zato pa sme tudi od njega uljudnosti in dostenosti zahtevati. Opozarjam pristojo oblast na divjanje tega Pirnata in upamo, da mu bode resnico v obraz povedala. Drugače si bodoje kmetje sami pomagali!

Iz celjskega okraja je hrvatska vlada pre-povedala uvoz parkljarjev zaradi obstoječe kuge na gobcih in parkljah.

Vinogradnike opozarjam na današnji inzerrat vinogradniške zadruge v Ptaju (Weinbauschaft). Le-ta kupuje vinski mošt in to po najvišji cenah.

Poročil se je pred kratkim gospod J. Wau-potoč, knjigovod in posestnik iz Ormoža z gospodčno Ropaljo Pelc, hčerkko veleposestnika, gostilničarja in lesnega trgovca iz Celnice nad Mariborom. Bilo srečno!

Za živinorejce. Zveza kmetijskih zadrug na Štajerskem predlagala je že pred daljšim časom, da naj se nakupi plemsko živilo na Zgornjem Štajerskem, kjer je letos malo krme, in naj se jo naseli na Spodnjo Štajersko, kjer ne čutijo letos pomanjkanja krme tako hudo. Tudi kmetijska družba se je s tem važnim vprašanjem pečala. Zastopnik omenjene zveze kmetijskih zadrug je bil te dni pri poljedelskemu ministru. Vlada je obljubila, da se bode s tem v gospodarskem oziru velevažnim vprašanjem pečala. Upati je — in skrb poslanec bi bila, da to ne zaspiti! — Da se kmalu kaj odločnega stori. Kajti edino s pospeševanjem domače živinoreje si zamoremo vstvariti boljšo gospodarsko bodočnost.

Viničarske tečaje priredi Štajerski deželni odbor tudi v prihodnjem letu na raznih deželnih zavodih. Natančnejši pogoji o sprejem in tečajih samih so razvidni v inzeratu današnje številke.

Mokronosi napadalci. Kočarska sinova Viktor Gumzej in Franc Olub v sv. Duhu pri Konjicah sta metalna kamenja na avtomobil, v katerem sta se m. dr. peljala namestnik grof Clary ter knez Windischgrätz. Napadalca sta že vjetra.

Pazite na deco! 12 letna rudarjevka hčerkica Alojzija Kamanc v sv. Lenartu pri Trbovljah

prišla je v kolo mlina. Dekletce je bilo težko ranjeno.

Kradel je kakor sraka v Mariboru, Celovcu in Lembaru monter Anton Hainiš. Dali so ga pod ključ.

Zverinstvo. Posestniku Klančnik v sv. Martinu na Paki je neki hudobnež v hlevu konja zaklal.

Nesreča. Delavec Jelen v Št. Pavlu pri Preboldu je padel iz podstrešja in se težko ranil. — Rudar Janez Kasa prišel je v Hrastniku med "hunte"; težko ranjenega so oddali v bolnico.

Otrok — pozigalec. Z užigalicami igral se je 6 letni sinček vžitkarice Marije Kodovnik v Hrenov. Nenadzorovani otrok je pri graščaku Gallètu gospodarsko poslopje zažgal. Pogorelo je mrve za 9.000 K.

Zgorel bi kmalu 3 letni Franc Nendl v Mariboru. Bil je sam v zaklenjenem stanovanju, kjer je iz neznanih vzrokov nastal ogenj. Že nezavednega otroka so skozi okno v zadnjem hipu rešili.

V moško obleko sta zlezli kmetski hčerkki Urša Dremel in Justi Zdolsek v Št. Vidu pri Šmarju. Potem sta pri posestniku Roser razsazali in bi kmalu nekega otroka ubili. Babnici sta sodniji naznani.

Povozil je posestnik Franc Čebular pri Rogatcu vžitkarja Anderlica. Potem ga je pustil ranjenega ležati. Anderlic je ponoči umrl; Čebularja pa so sodniji naznani.

Ponesrečil je pri sekjanju dry delavec Franc Mulej v Celju. Ranil se je s sekiro na trebuhi tako težko, da je v bolnici umrl.

Ponočna trgatev. Posestnikoma Krempus in Grobelnik v Železnom so neznani tatoi iz goric vse grozdje po noči ukradli. Tudi so trte poškodovali.

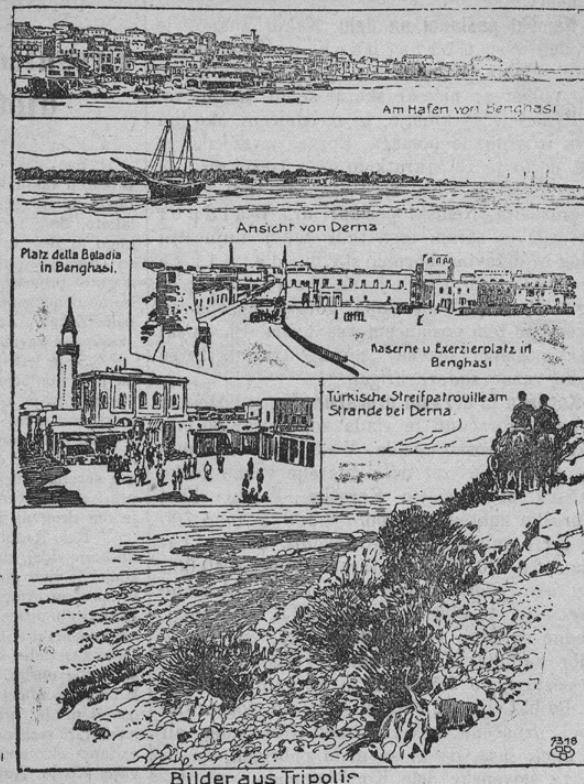
Požar. Pogorela je ciglarna župana Faleschini v Brežičah. Škode je za 6.000 K.

Kolo v vrednosti 200 K ukradel je neznani tat tiskarju Rabitsch v Mariboru.

Prstani Matere Božje. Neznani tat ukradel je pri Gornem Gradu romarski Materi Božji dva prstana. Tata še niso vjeli.

Od vojske.

Vojska med Italijo in Turčijo se torej v polni meri nadaljuje. Danes hočemo cenjenim čitateljem par poglavitnih podob iz dotičnih vojnih krajev podati. Naša slika prinaša podobe iz cele pokrajine Tripolis, odnosno od njenih glavnih pristanov. Zgoraj vidimo pristani mesta Bengasi in Ghazala. Poročilo so Italijani to mesto že bombardirali in se je tamnošnje turško prebivalstvo junaska branilo. Benghasi spada med važnejše točke vojne se tikočih pokrajin. — Druga važna točka je mesto Derna, katerega sliko vidimo pod podobo mesta Benghasi. Poroča se, da so Italijani v bližini te turške postojanke prvič na suho stopili, ko so Tripolis zavzeli. — Pod to podobo vidimo turško vojašnico in prostor za ekserciranje v zgoraj označenem mestu Benghasi. Kakor se vidi, je vojašnica prav prostorna in za tamošnje razmere lepa. — Da imajo čitatelji nekaj vpogleda v turška tripolišča mesta sama, vidimo pod vojašnico glavni trg mesta Beughasi, imenovan trg della Beladia. Trg je prav prostoren in za afričanske razmere tudi dovolj lep; poleg tega obsegata celo vrsto znamenitosti in zgodovinskih spomenikov. — Spodaj na sliki opazimo končno morsko obrežje ob mestu Derna, ob katerem patrulira ravno turški vojaški oddelki.

190 katera želi pripraviti dobro kavo, uporablja najraje „pravega :Francka“ s kavnim mlinčkom, ki se izdeluje temeljem največje skrbnosti že dolgo let v zagrebški tovarni.

Ta izborni domači izdelek najtopleje priporočamo.

Železniške tativne. Študenta Antona Završnik iz Bočne pri Celju in tiskarja Dušana Štefanovič zasleduje sodišče; na sumu sta, da sta napravila razne tativne po železnicu.

Mlinski kamen razbil se je pri mlinu grashčine v Brežicah. Kamen je streho prebil. K sreči ni bilo nikogar v mlinu. Baje je neki odpuščeni delavec na kamen dal smodnik in s tem nalašč nesrečo povzročil.

Neumno streljanje. Pri streljanju iz možnarjev je fanta Antonu Placl v Ravnah pri Šoštanju odtrgalo več prstov ter ga tudi na obrazu hudo poškodovalo.

Rop. 18. t. m. je bila gospodična Emma Sorko iz Ptuja pri gozdu v Rabldorfu od neznane zločinca napadena. Ropar ji je vzel denar (160 K) in zlate nhane ter je potem zbežal. Ropar je okroglo 20 let star, velik, suh, ima malo brk in tako slako obleko ter čevlje. Sumi se, da je kak "vandrovce". Oblasti ga zasledujejo.

Iz Koroškega.

Nekateri naši dopisniki na Koroškem nočejo na noben način razumeti, da zamoremo letedaj njih spise objavljati, ako pridejo pravčasno in so obenem stvarni ter politično potrebeni. S vsakom farško lumperijo se ne moremo pečati. Tajnosti farških kuharic nas ne zanimajo. Naš list prinaša le zadeve, ki so zozirona na splošni blagorijudstva potrebne. In teh tudi ne moremo objavljati, ako pridejo še potem, ko so se z njimi vši drugi listi pečali. Pa še nekaj! Res je, da se je "Štajerc", v zadnjih letih izredno lepo po Koroškem razširil. Z veseljem lahko poročamo, da se je število naših koroških odjemalcev potrojilo. Ali vkljub temu bi se dalo še mnogo več na praviti? Naši prijatelji naj se le malo potrdijo in dobili bodejo toliko odjemalcev "Štajerca", da bodo lahko mnogo več prostora za koroške razmere žrtvovali. Pomisliti morajo naši prijatelji, da je "Štajerc" edini list, ki se odločno in brezobzirno proti poneumovalni "Š-Mirovi" stranki boruje. Torej le na delo! Nakirajte novih naročnikov! Nabirajte čitatelje! Nabirajte inzerente! Delajte za "Štajerca" in — "Štajerc" bodo še uspešnej za vas del!

Nemški poslanci na delu. Kakor znano, je večji deli vasi Götschach v Zilski dolini pogorel. Požar je uničil vse hiše, žitje, kromo, mrvo, pohištvo; ničesar skoraj se ni moglo rešiti. Prizadeti so kmetje, ki so uničeni, ako jim država izdatno ne pomaga. Požar povzročila je strela in to je že v kratkem času tretjikrat, da je vas pogorela. Vsled tega je beda tudi v resnici grozovita. Nemški poslanci dr. Waldner in tovariši so zaradi tega tudi takoj nujnostni predlog v državni zbornici stavili, da naj se pogorelcem takoj in izdatno pomaga. Predlog bode imel gotovo uspeha in grevestnim tem poslancem vsa hvala. Slovenski koroški poslanec seveda "nima časa", da bi se za take važne zadeve brigal.

Koroška in državni proračun. V predloženem državnem proračunu je vlada zopet prav po mačehsko na Koroško mislila. V sledenem najome-nimo glavne in za naše čitatelje važne točke proračuna, ki se tičejo Koroške. Verski sklad za Koroško zahteva podporo 4.600 K in 5.700 kron. Za regulacijo Žile je dovolila država kakor lani 19.000 K. Za agrarne operacije 40.000 kron; isto sveto dovoli dežela. Za državne obrtne šole 11.000 K in 5.000 K subvencij. Za redne zgradbe cest 239.484 K; za vodne zgradbe 340.900 K. Za rudnik v Raiblu je na novo postavljeno 5.500 K in za bratovsko skladino Raibl-Celje 12.370 K. To so poglavite posebej označene točke. Gospod Grafenauer, ali niste imeli časa, da bi se malo pobrigali, da bi vlada za slovenske dele Koroške malo več dovolila?

Tativne. V Beljaku je neka dekla krčmariči Elsi Rauter precej srebrnih žlic ukradla. Mesarju Negru istotam pa je nekdo 90 K vredno kolo ukradel.

Iz nesrečne ljubezni skočila je v Beljaku neka kelnerica v Dravo. K sreči so jo pravčasno rešili.

Pazite na deco! 12 letni Rudolf Schweiger pri Zgornji Beli je padel v vodo in utonil. Drugi dan so malega mrljica našli.

Težki sum. Zaprli so hlapca Hans Schuster iz Vrbe, ker ga sumničijo roparskega umora.

Skala ubila je 11 letnega Alberta Steinacher pri Zgornji Beli. Skala je padla na nesrečnega otroka iz 50 m visoke gore; bila je 5 centov težka.

Obesil se je kmetski fant Franc Lampersberger v občini Gschies.

Poneveril je delavec Cabušnik v Afritzu svojemu gospodarju 400 K in je potem pobegnil. Zdaj so ga orožniki vjeli; ali ves denar je že zapravljen.

Veliki vlot se je zgodil v farovžu občine Winklern. Tatovi so jako mnogo pokradli.

Velika poštna tativna. Na kolodvoru v Treibachu so tatovi vlotili v poštni voz in ukradli čez 7.000 K denarja. Dva sumljiva fanta sta že zaprta.

Naši častiti naročniki in uvrstniki naj poslužno na znanje vzamejo, da mi plačila na nas le tedaj pripoznamo, kadar se denar po poštni nakaznici ali položnici poštne hranilnice na našo upravnštvo pošlje, ali tedaj, kadar se zneski neposredno v našem upravnštvu v Ptiju, gledališko poslopje štev. 3, proti potrdilu prevzamejo.

Plaćila, katera prevzamejo druge osebe, nimajo za nas nobene veljavnosti.

Upravnštvo „Štajerca“ v Ptiju.

Uresničenje električnega potjetja in — kmet.

Piše Alojzij Križanič, Vel. Nedelja.

Svoj čas, kakor še dandanes, bila je vsaka prirodna prikazeta takoreč strah, zlasti priprostem kmetu. Imeval in tolmačil si je vsak po svoje; ta je oznanjeval lakoto, drug točno in nevihto, tretji zopet vojsko, bolezen, kuglo in Bog zna kaj še vse. I v sv. pismu beremo, da so Izraelci v puščavi, ko jim je Mojes table z zapovedmi z gore prinesel, katere mu je Bog s svojim prstom lastnorocno zapisal med gromom in bliskom, se silno bali. Zakaj? Zato, ker niso poznali električnih učinkov oziroma naravnih zakonov.

Še leta 1752 se je posrečilo Benjamin Franklinu, da je s pomočjo papirnatega zmaja, katerega je v zrak pognal, da je kakor balon obvisev oziroma letel, izvabil električno iskro iz oblakov s pomočjo vrvice, na kateri je imel silvo oziroma železen ključ, da je kar strmel in s tem dokazal, da so oblaki rez električni. Ljudje so se mi seveda smejali, kakor še dandanes vsako novost prezirajo, ali vendar ti zdaj že vsak otrok zna, zakaj je oni drog na mnogih hišah, ki se mu streljovod pravi.

Nek Ranol Pictet je leta 1879 med gromom in bliskom videl, da je črn oblak zakril vso pokrajino in zdaj je nad gozdom se prikazala silna svetloba, ki pa je spet po grmuju prese. Dne 24. oktobra 1870 so v Draždanih opazovali čudno svetlobo proti severu, imenovano severni sij. In leta 1672 je magdeburški župan Oton Querike izumil prvi »električni kolovrat«. Začeli so ljudje misliti, da bi bila elektrika tista sila ki naj bi k brzemu občavanju pripongla; medtem ko je Mörze izumil brzovaj (telegraf). Medtem ko so pričeli izdelovati različno tako zvane galvanske člene ali baterije oziroma elemente, ki so proizvajali elektriko spet na višje. Ko je Amerikanec Bell leta 1876 izumil oziroma zboljšal orodje, ki ga je učitelj Reiss v Frankobrodu leta 1861 učencem pokazoval, da je to brzorek ali telefon; misili so, kako bi se zboljšalo da bi tudi okoli stoječi ljudje zamogli slišati ne samo posameznik. Kmalu na to je Hughes izumil »mikrofon« in dandanes ima vsak telefon mikrofonskega posiljalnika, zvezanega s telefonskim priroščiljem, tako da se tudi vsako najmanjše šumenje sliši. Ko je Amerikanec Edison poiglenil rastline vlačna tudi človeške lase, in te v brezračen stan svetilnice spravil ter spustil galvanski tok, dobil je žarečo električno svetilnico, ki je jo danes že vsak videl. Odnosno sta Davi in Jablokov naredila sveči oziroma žagi podobno luč na oblok, ki je skoraj kakor solnce

močna. Šele ko so izumili »elektromagnete« in s pomočjo teh »magnetov in dinamo-električne stroje« so zamenjali električni tok uporabljati na veliko in razširjati luč dalej in dalej, nakar so jo slednjič tudi za prenašanje sil s slušajo pri ljudeh upeljali. Rečimo, koliko moči ima točka voda, ki je pa ne moremo povod rabiti; kjer bi se jo trebalo, tam je pa ni. Koliko železnic se gonijo s galvanskim tokom, namesto pare. In koliko tisočje sil je velikih podjetij n. pr. v Donavici, Češkem, v premogkopih in drugod; ali »akumulatorji« ki povzročijo na železniških vlakih trajno luč, ki bi drugače ugasnila, ali te ne bi bilo. Zato pa človek poveličuje božje stvarstvo, ki kar vidiš krog sebe v naravi ti je Bog le zate pravil, dal ti je zato potreben talent, da z njim lahko koristiš sebi v svojem kakor tudi lahko tisočim naroden Poglej samo najnovjež vojaške naprave, ki ti ponudijo električne kakor bliski najhujši utrdbe raznesejo. Prek se vendar, zakaj vse to? Vedi da se s pomočjo električne piše, govori, v tovarnah dela, barke vzdiguje, v svetli, užaga mine in bombe, vse razstrelne priprave, v zraku se vozijo oziroma letajo, celo pod morje električni vlak vozi, in v slučaju ognja se s pomočjo električne vrata na enkrat odprejo da se labko ljudje rešijo, sam en pritisik na gumb, je že storjeno.

Da, dragi, ali ne bi naša pokrajina bila mnogo več vredna, ako bi se to podjetje uresničilo? Koliko njen travnikov bi se lahko zboljšalo in osusilo oziroma namakalo s pomočjo električnega toka? Koliko strojev bi se pri kmetu gnalo, ki se zdaj morajo dragi težki kupiti? Luč kako lepa, varna proti ognju in cenu, da bi bila! Denar ki ga kmet sploh potrebuje, bi se na lažji način dosegel, ker bi že podjetje samo na sebi privabilo več odjemalcev za kmetske pridelke semka, tudi podjetje samo bi potrebovalo za svoje ljudi več živil, in s tem ako se več zahteva je tudi več dražje. Koliko novih podjetij bi se lahko ustanovilo, ko se zde vsak motorjev boji, ker so predragi. Kako priličen bi bil prevoz z električnim vozom v Ptuj, Maribor in drugod, koliko poljskih še dozdaj v našem kraju neznanih strojev bi delalo zunaj na polju samovoljno brez ljudi, le da bi bil en vodja, ki bi stroje razvral. Miserne, kako lahke bi bile, ko bi se površje zemlje zboljšalo in boljša goveda nastavila. Ljudje ne bi stili v Ameriko in drugod, ker bi doma imeli dovolj zasluzki in dela. Kmet pa bi si na lažji način obdelal svoja polja in prej potom električnega toka, ko pa zdaj ko se san ubija, mladež pa mu odide. Zato prijetelj, ne budi med proten temu podjetju, ko pridejo ljudje, ki imajo kar pod paicem, da ne samo sebi, ampak predvsem tebi in tvojim potomecem koristijo, da bo te lažje stalno, bodi hvaležen Bogu in spoznavaj njegovo stvarstvo v prid, misli kako je to mogoče, ko človek naravne zakone sebi v prid obrača, ko mu je dal talent da z njim dela in s tem spoznava in poveličuje Boga ter ima s tem tukaj neka nebesa oziroma veselje!

Prof. dr. pl. Leube v Würzburgu piše: Soditi po izkušnjah, ki sem jih pridobil na mojo kliniku, učinkuje naravna Franc Jožefova grenčica zanesljivo odvajajoče in ne povzroča niti kakih težkoč. Še celo, kjer se je zavrhala pri dražljivih črevesih, je »Franc Jožef-ova« voda dosegla odvajanje brez bolečin.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom pričelo se je zopet novo četrletje in usojamo si tedaj cenjene čitalnike na naročbo vabilo.

„Štajerc“

je največji in najcenejši ter najbolj razširjen tedenik v slovenskem jeziku. Brez oziroma in levo koraka vedno svojo pot naprej in ta pot je: boj vsem izkorisčevalcem in zapeljivcem ljudstva in naprej za gospodarsko zboljšanje! Treba pa je pri temu, da se

naroči

vsakdo ta velepotrebni list. Čimveč naročnikov dobimo, temvečji bode i list. Naročnina je tako malenkostna, da si jo lahko vsakdo dovoli. Tudi priporočamo topo

inzeriranje

v našem listu, ki je gotovo tako uspešno.

„Štajerc“ v vsako napredno hišo!

Uredništvo in uprava.

Loterijske številke.

Gradec, dne 14. oktobra: 51, 62, 81, 15, 67. Trst, dne 7. oktobra: 85, 47, 90, 14, 30.

